

KÚRIA

Bfv.II.1301/2014/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év december hó 1. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A család büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által - védője útján - benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tapolcai Városi Bíróság 2.B.341/2007/368. számú, illetőleg a Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.747/2011/88. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Tapolcai Városi Bíróság a 2011. május 5. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.B.341/2007/368. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki - valamennyi esetben társtettesként elkövetve - jelentős értékre, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett család büntettségében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], család büntettségében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont], család büntettségének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont], 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntettségében [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés a) pont] és 18 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §).

Ezért az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a polgári jogi igényről, a lefoglalt bűnjelekről és a bűnyogi költségről.

A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék a 2013. december 17. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.747/2011/88. számú ítéletével az I. rendű terhelt

tekintetében (is) megváltoztatta az első fokú ítéletet:

- a cselekményeit bűnsegédként folytatólagosan elkövetett csalás büntettének [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: hatályos Btk.) 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (5) bekezdés b) pont], bűnsegédként elkövetett csalás büntettének [hatályos Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (3) bekezdés b) pont], felbujtóként elkövetett csalás büntettének [hatályos Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (3) bekezdés b) pont], 1 rendbeli közokirat-hamisítás büntettének [hatályos Btk. 342. § (1) bekezdés a) pont] és 18 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (hatályos Btk. 345. §) minősítette,

- megállapította, hogy legkorábban a szabadságvesztés- büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható;

egyebekben az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az első fokú ítéletet.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen az I. rendű terhelt - védője útján - nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontját megjelölve a bűnösség megállapítása miatt, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontját, illetőleg a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III.a) és b) pontját megjelölve feltétlen eljárási szabálysértésként az indokolási kötelezettség elmulasztása, valamint az indokolási rész és a rendelkező rész ellentétessége miatt, hatályon kívül helyezés és új eljárásra utasítás érdekében.

Az I. rendű terhelt indokai szerint

- figyelmen kívül maradt, hogy a tényállás 1.,7.,10.,11.,12.,13.,14. pontjai kapcsán történt befizetés, hiteltörlesztés, márpedig a 3/2009. BJE számú büntető jogegységi határozat (1. pontja) tartalmazza, hogy „nem állapítható meg a csalás (Btk. 318. §) bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése, és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére az igényelt kölcsönt”, neki nem volt károkozási szándéka, a vonatkozó körülmények nincsenek is felderítve, ezért csak látszólagosan valósította meg a csalás törvényi tényállását, holott a kétségeket a javára kellett volna értékelni [Be. 4. § (2) bekezdés],

- a tényállás 15. pontjának kölcsönfelvevője időközben elhalálozott, így az ő törlesztési szándéka nem volt feltárható,

- a tényállás 18. pontjában rögzített cselekmény kísérleti szakban maradt, így a kölcsönfelvevő „későbbi” fizetési hajlandóságára nézve nincs egyértelmű információ,

- nincs felderítve a banki gyakorlat, hogy a személyi kölcsönök vonatkozásában milyen az általános fizetési hajlandóság, milyen megtérülést lehet kimutatni, ugyanis a magas kamatokba be van kalkulálva, hogy az ügyfél nem tud vagy nem akar fizetni,

- a tényállás 16. pontjában említett lakcímkártyáról készített fénymásolat nem minősülhet közokiratnak: „valamely közokiratról készített fénymásolat, önmagában, hitelesítés hiányában közokiratnak nem tekintendő, mert előállítója még annak látszatára sem törekszik, hogy kiállítója a Pp. 195. §-ának (1) bekezdésében megjelölt bíróság, közjegyző, más hatóság vagy közigazgatási szerv” (EBH 2009.1948.), ezért törvénysértő a bűnösségének megállapítása,

- a bíróságok a büntetéskiszabásnál nem vették figyelembe az erőteljes sértetti közrehatást, pedig a bemutatott dokumentumokról a banki ügyintézőnek kell fénymásolatot készítenie, titkos „összekacsintás” volt az ügyféllel, egyedül a tényállás 18. pontjánál történt ellenőrzés,

- a bíróságok a csalások körében az indokolási kötelezettségüket sem teljesítették, azt sem indokolták meg, hogy miért őt tekintették kitervelőnek, holott a II. rendű terhelt a jelen ügybeli elkövetések előtt és után is követett el hasonló bűncselekményeket, így a II. rendű terheltével azonos mértékű büntetése eltúlzott mértékű,

- érthetetlen továbbá, hogy ha első fokon súlyosító körülmény volt a más büntetőeljárás folyamatban léte, másodfokon miért nem került sor enyhítésre, amikor a másik ügyben felmentették a vád alól.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1554/2014/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak találta.

A Legfőbb Ügyészség érvelése szerint az indítvány törvényben kizártsága abban áll, hogy az I. rendű terhelt a kötelezően irányadó tényállás kifogásolásán keresztül sérelmezte a bűnösségének a megállapítását és az indokolási kötelezettség elmulasztását, valójában az indítvány a tényállást megalapozatlannak, a bíróságok bizonyítékok értékelését helytelennek és hiányosnak állította be.

A sértetti közrehatás, az I. rendű terhelt kezdeményező szerepének vitatása, a büntetéskiszabás körében értékelt tényezők újraértékelése felülvizsgálat alapját nem képezheti.

A tényállás 16. pontjában meg lett állapítva, hogy az I. rendű terhelt hamis lakcímkártyát készített és adott át a pénzügyintézetet tévedésbe ejtő személy számára. Ha ez nem közokirat, hanem magánokirat, akkor sem lett volna helye felmentésnek, mert bűncselekményt valósított meg az I. rendű terhelt, s az e pontbeli többi magánokirattal egységet képezve 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségeként kellett volna minősíteni, de ennek - figyelemmel a csalási cselekmények

büntetési tételeire - nincs érdemi kihatása a büntetés kiszabására.

A Legfőbb Ügyészség szerint más feltétlen eljárási szabálysértést sem követtek el a bíróságok, ezért indítványozta a megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását.

Az I. rendű terhelt és a védője nem terjesztettek elő észrevételt az ügyészi álláspontra.

III. A Kúria megállapította, hogy az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos, egyebekben törvényben kizárt.

1. A Kúria elsődlegesen az indítványnak az indokolási kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos okra hivatkozásával foglalkozott, mert ha ez az ok megvalósul, önmagában hatályon kívül helyezést és új eljárás utasítást von maga után, s érdemi felülvizsgálatra nem is kerülhet sor.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja, illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdésének III.a) pontja alapján akkor is helye van felülvizsgálatnak, ha a bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan; illetőleg a Be. 373. § (1) bekezdésének III.b) pontja alapján is helye van felülvizsgálatnak, ha - az előbbi pontban megjelölt kérdésekben - az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

Az egyébként valójában a csalási és a tényállás 16. pontját érintő közokirat-hamisításos cselekményekben a bűnösség elvetése körében mozgó felülvizsgálati indítvány ezen részében nem alapos.

A Kúria az 1. BKv számú kollégiumi véleménye C. pontjában a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III.a) és III.b) pontjához fűzött értelmezés 2. pontjában kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését”. A jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés”. Ezáltal mindkét esetben meghiúsul az érdemi felülbírálat.

Az indokolási kötelezettség elmulasztása révén azonban nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás

megszüntetésének, a büntetés kiszabásának, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége, azaz a bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, mivel a mérlegeléssel szembeni, eltérő értékelést célzó támadás ezúton sem lehetséges, illetve az a - tényállás támadhatatlanságát előíró - Be. 423. §-a (1) bekezdésének megkerülését jelentené (BH 2012/32.).

A Kúria hangsúlyozza, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a szükséges és elégséges mértékben eleget tettek az indokolási kötelezettségüknek. A történeti tényállás megállapításra került, a bizonyítékok mérlegelése megtörtént, miként a jogi értékelésre is sor került, az indokolás egésze pedig egyértelmű, s ezért a bíróságok döntése kontrollálható.

Ezen túl az indokolási és a rendelkező rész ellentétességét csupán állította az indítvány, ám semmiféle indokot nem jelölt meg. A Kúria észlelt bizonyos ellentétet az ítélet két fő része között, de az messze nem volt teljes körű, és nem bírt érdemi kihatással (ld. a későbbiekben).

2. *A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz nem nyitja meg a ténybeli sérelmezés lehetőségét.*

Felülvizsgálati eljárásban a felülbírálat a jogerős határozatban megállapított, és nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] kötött. Ezen eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, Be. 388. § (2) bekezdés 1. mondat]. Ekként a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy felülvizsgálatban nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján helye van felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Ugyanakkor a felülvizsgálati indítvány részben olyan eljárásjogi indokokat hozott föl, amelyek nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdésének c) és d) pontjában konkrétan és kimerítően, azaz zárt körben meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárás szabálysértések között.

2.1. *A tényállás törvényben tilalmazott támadása alá esik az I. rendű terhelt károkozási szándéka hiányának az állítása.*

Ugyanis az elsőfokú bíróság a történeti tényállás bevezető összefoglaló részében egyértelműen megállapította, hogy a „vádoltak tudták, hogy sem ők, sem azok a személyek, akik kölcsönt igényelnek, nincsenek abban a helyzetben, hogy a törlesztő részleteket ki tudják fizetni" (első fokú

ítélet nem számozott 12. oldal 9. bekezdés). Ez a megállapítás azt jelenti, hogy az I. rendű terhelt részéről is hiányzott mind a teljesítési képesség, mind a teljesítési készség.

Csalást követ el, aki jogtalan hasznoszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz [hatályos Btk. 373. § (1) bekezdés].

Csalás esetén értelemszerűen létre sem jön polgári jogi értemben vett szerződés.

A szerződés olyan jogügylet, amely a két fél akaratának találkozásával, akaratuk kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre [az elkövetések idején korábbi Ptk. 205. § (1) bekezdés]. Szerződésről azonban csakis akkor lehet szó, amennyiben a feleknek valóságos a szerződési akaratuk, így pl. kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni [az elkövetések idején korábbi Ptk.523. § (1) bekezdés]. Az irányadó tényállásból nem állapítható meg, hogy a felek szerződési akarata kölcsönügyletre irányult.

A csalás kapcsán a teljesítőképesség és a teljesítési készség nem ugyanaz, a bűnösség kérdését ez utóbbi - akaratati tényező - dönti el (BH 2011. 160.I.).

Az irányadó tényállásból - egyrészt a tényállás részévé tett általános megállapításból, másrészt a csalás-sorozat egészéből - világosan az tűnik ki, hogy az I. rendű terheltet egyetlen akarat vezette, miszerint közreműködésével a kölcsönadó bankot jogtalan hasznoszerzés végett tévedésbe ejtsék, s a banknak kárt okozzanak, s a bank által kifizetett összegből az I. rendű terhelt részesedéshez jusson.

Ezért az I. rendű terhelt által szöveghűen utalt 3/2009. BJE számú büntető jogegységi határozatban foglaltak a jelen ügyre irányadóak nem lehetnek. Amennyiben nincs valóságos szerződés akarat, a kölcsön részbeni törlesztése csakis a már okozott kár megtérítése gyanánt vehető figyelembe.

Az I. rendű terhelt állítása szerint a tényállás 1.,7.,10.,11.,12.,13.,14. pontjai kapcsán történt befizetés, hiteltörlesztés. A tényállás 1. pontjában hozzávetőlegesen háromhavi (első fokú ítélet nem számozott 14. oldal 7. bekezdés), a 7. pontjában egyhavat némileg meghaladó (első fokú ítélet nem számozott 20. oldal 9. bekezdés), a 10. pontjában egy havat el nem érő (első fokú ítélet nem számozott 23. oldal 1. bekezdés), a 11. pontjában egy havat valamivel meghaladó (első fokú ítélet nem számozott 23. oldal utolsó előtti bekezdés), a 12. pontjában egy havat el nem érő (első fokú ítélet nem számozott 24. oldal 7. bekezdés), a 13. pontjában egy havi (elsőfokú ítélet nem számozott 25. oldal 5. bekezdés), a 14. pontban egy havinak a töredékösszegében (első fokú ítélet nem számozott 26. oldal 2. bekezdés) volt csekély mértékű törlesztés.

A család-sorozatot egészében szemlélve nyilvánvaló, hogy a törlesztés teljes hiánya, illetőleg a részbeni és ráadásul csekély mértékű törlesztésből semmiképpen sem vonhattak volna az eljárás bíróságok helytálló következtetést a kölcsönök felvételekor fennállott visszafizetési szándékra, és arra már nincs, sőt kifejezetten ellentétes adatot tartalmaz az irányadó tényállás, hogy kölcsönvevőknek reális lehetősége lett volna a visszafizetésre.

A visszafizetés reális lehetőségét az eljárás bíróságok mérlegelése félreérthetetlenül kizárták (megismételve: „vádlottak tudták, hogy sem ők, sem azok a személyek, akik kölcsönt igényelnek, nincsenek abban a helyzetben, hogy a törlesztő részleteket ki tudják fizetni” - első fokú ítélet nem számozott 12. oldal 9. bekezdés.

Az I. rendű terhelt részéről - egyetértve a Legfőbb Ügyészséggel - a sértetti közrehatás, a kitervelő (kezdeményező) szerep vitatása is a tényállás tilalmazott támadásának tekintendő. E tilalom alá vonható még az általános banki gyakorlat vizsgálásának hiányolása.

2.2. Az indítvány a tényállás 16. pontját érintően kifogásolta az I. rendű terhelt bűnösségének közokirat-hamisítás bűntettében történt megállapítását.

A hatályos Btk. 342. §-a (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: aki
a) hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja,
b) hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál, c) közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba - a közokirat-hamisítás bűntettét követi el.

Ellenben a hamis magánokirat felhasználását követi el, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál (hatályos Btk. 345. §).

Alapvető kérdés, hogy egy okirat közokiratnak vagy magánokiratnak minősül. A jelen ügyben azonban csak annyi adat áll rendelkezésre, hogy az irányadó tényállás 16. pontjában rögzítettek szerint az „I. rendű vádlott átadta az elkészített okiratokat, így: hamis lakcímkártyát...” (első fokú ítélet nem számozott 27. oldal 5-7. bekezdés).

Jelzendő, hogy a másodfokú bíróság a tényállás 8. pontja kapcsán úgy foglalt állást, hogy a hamisított közokiratok (hamis személyi igazolvány, hamis lakcímkártya - első fokú ítélet nem számozott 21. oldal 3. bekezdés) elkészítése és felhasználása a terheltek terhére nem állapítható meg, és az összes felhasznált okiratot magánokiratnak véve a cselekményt egységesen - külön felmentő

rendelkezés nélkül - hamis magánokirat felhasználása vétségeként minősítette (másodfokú ítélet 15. oldal 1. bekezdés).

Ezért - bár a beazonosítás elmaradt - a tényállás 16. pontjában megjelölt, az I. rendű terhelt által készített „hamis lakcímkártyát” tekintették hamis közokiratnak.

Az irányadó tényállás bevezető összefoglaló részében az áll, hogy az I. rendű terhelt „számítógép és fénymásoló segítségével hamis közüzemi számlákat, hamis nyugdíjfolyósítást igazoló okiratokat készített”; továbbá az „I. rendű vádlott által használt számítógépen elkészített közüzemi számlák”; a tényállás 16. pontbeli kölcsönvevő G. I.-nél is csak közüzemi számla kerül külön említésre (első fokú ítélet nem számozott 12. oldal 3. bekezdés, 13. oldal 1-2. bekezdés).

A bevezető összefoglaló részben tehát lakcímkártya nem szerepel. A tényállás 16. pontjában pedig egyértelműen hamis lakcímkártya I. rendű terhelt általi átadása szerepel, de az nem, hogy azt az I. rendű terhelt hamisította, és miként.

Következésképpen a hamis közokirat felhasználása állapítható meg [hatályos Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat]. Ennek a büntetési tétele ugyanaz, mintha maga hamisította volna a közokiratot, vagyis nincs olyan törvénysértő minősítés, ami törvénysértő büntetéshez vezetett volna.

3. A felülvizsgálati indítvány önmagában, azaz nem törvénysértő minősítésre visszavezetetten kifogásolta a kiszabott büntetést.

A Kúria azonban észlelte a következőket.

a) A másodfokú bíróság az I. rendű terhelt csalási cselekményeit a Bank1 sérelmére (tényállás 1-16. pont) és a Bank2 sérelmére (tényállás 17. pont) bűnsegédként, míg a Bank3 sérelmére (tényállás 18. pont) elkövetésnél felbujtóként elkövetettnek minősítette.

A Kúria álláspontja szerint az I. rendű terhelt valamennyi csalási cselekményét, így a Bank1 és a Bank2 sérelmére eseteket is felbujtóként követte el.

A hatályos Btk. 14. §-ának (1) bekezdése alapján felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír. Az irányadó tényállás szerint pedig az I. rendű terhelt a Bank1-től „kölcsönösszegeket vetetett fel vádlott-társaival” (első fokú ítélet nem számozott 12. oldal 3. bekezdés), majd az I. rendű terhelt a Bank2 esetében azzal kereste fel a VI. rendű terheltet, hogy „vegyen fel részére kölcsönt” (első fokú ítélet nem számozott 28. oldal 5. bekezdés). Ekként a rábírás egyértelmű, az I. rendű terhelt tehát felbujtó.

Bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt [hatályos Btk.

14. § (2) bekezdés]. Az állandósult ítélkezési gyakorlat szerint, ha a felbujtó bűnsegélyt is nyújt a tettes általi elkövetéshez, a bűnsegély beleolvad a felbujtásba.

Mivel a részesekre (felbujtó, bűnsegéd) is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni [hatályos Btk. 14. § (3) bekezdés], a büntetés kiszabására nem bírt jelentőséggel, hogy az I. rendű terhelt valamennyi csalási cselekményét felbujtóként követte el.

b) A másodfokú bíróság az ítéletének rendelkező részéből elhagyta, míg az indokolási részében egyszer feltüntette (másodfokú ítélet 15. oldal 5. bekezdés), egyszer elhagyta (másodfokú ítélet 17. oldal 2. bekezdés), hogy a Bank3 esetében (tényállás 18. pont) a csalásnak nem a befejezett alakzata, hanem kísérlete valósult meg.

Az irányadó tényállás ugyanis azt tartalmazza, hogy a bank ügyintézője a hitelkérelmet megtagadta (első fokú ítélet nem számozott 29. oldal 5. bekezdés). Így e bankot érintően a csalás elkövetése a hitel igénylésével megkezdődött, de a károkozás bekövetkezésének hiányában nem fejeződött be [hatályos Btk. 10. § (1) bekezdés].

E körülménynek értelemszerűen nincs semmiféle kihatása a kiszabott büntetésre, a kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni [hatályos Btk. 10. § (2) bekezdés].

c) A Kúria észlelte továbbá, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű terhelt Bank1 sérelmére elkövetett csalási cselekményeit a folytatólagosság egységébe [hatályos Btk. 6. § (2) bekezdés] vonta.

A másodfokú bíróság szem elől tévesztette a 3/2011. BJE számú büntető elvi határozatban foglaltakat:

I. Azok a részesi cselekmények, amelyek a folytatólagosság körébe nem vonható több ugyanolyan tettesi alapcselekményhez kapcsolódnak, akkor sem alkotnak folytatólagos törvényi egységet, ha a részesi magatartások kifejtésére rövidebb időszakon belül került sor, a részesi akarat-elhatározás egységes volt, és a tettesek cselekményei is rövid időközökkel ugyanazon sértett sérelmére valósultak meg. A részies bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményekhez igazodik.

II. Amennyiben a felbujtó rendszeres haszonszerzésére törekedve több tettet bír rá ugyanolyan vagy hasonló egy-egy olyan bűncselekmény elkövetésére, amelynek az üzletszerű elkövetés a minősítő körülménye, e minősített esetért felelősséggel csak akkor tartozik, ha az üzletszerűség a tettesi bűncselekmény tekintetében is megállapítható. Egyébként a felbujtó ilyen magatartása kizárólag a büntetés kiszabása körében értékelendő. Ez az elv értelemszerűen vonatkozik arra az esetre is, ha a többszöri felbujtás olyan alapcselekményeket vált ki, amelyeket társtettesek nem üzletszerűen követnek el, továbbá arra a bűnsegédre is, akinek cselekménye nem

üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményekhez kapcsolódik.

Mindebből következően az I. rendű terhelt helyes minősítés mellett a tényállás 1-4. és 6-15. pontja kapcsán - figyelemmel az egyenként 480.000-490.000 forint közötti kisebb kárra - a 14 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntettét [hatályos Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (3) bekezdés b) pont], a tényállás 5. pontja kapcsán - figyelemmel a 485.100 forint kárra és arra, hogy a tettesi cselekményt a bíróság egyedül itt nem minősítette üzletszerűen elkövetettnek - az 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntettét [hatályos Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) pont, (3) bekezdés b) pont], a tényállás 16. pontja kapcsán - figyelemmel a 633.749 forint nagyobb kárra - az 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntettét [hatályos Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba) és bc) pont, (4) bekezdés b) pont] követte el.

A kár ugyanis ötvenezer-egy és ötszázezer forint között kisebb, ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb [hatályos Btk. 459. § (6) bekezdés a) és b) pont].

A bűnhalmazatban [hatályos Btk. 6. § (1) bekezdés] álló bűncselekmények közül a legsúlyosabb felbujtóként elkövetett csalás büntette (tényállás 16. pont) egymagában egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ily módon a halmazati büntetésként kiszabott 3 év szabadságvesztés törvénysértő nem lehet sem a nemében, sem a mértékében.

A büntetés önmagában csak akkor vonható felülvizsgálat alá, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.). Erről a jelen ügyben nincs szó.

A büntetés kiszabás törvényben előírt elvei (hatályos Btk. 80. §) betartásának kifogásolása nem alapozhatja meg a felülvizsgálatot.

Tehát bármely büntetés kiszabási tényező - így a sértetti közrehatás, a kitervelő szerep, a belső arányosítás, a másik büntetőeljárás - eltérő súlyú számbavételének törvényi akadálya van a felülvizsgálati eljárásban.

A kifejtettek folytán a Kúria - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata alapján tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulata szerinti összetételben eljárva - az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a megtámadott határozatot az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. december 1.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné